

Insolvence a podmínky řízení

Je-li přihláška pohledávky do insolvenčního řízení podepsána pouze tvrzeným zástupcem věřitele na základě procesní plné moci, která nebyla doložena, jde o odstranitelný nedostatek podmínky řízení, k jehož nápravě (předložení procesní plné moci) musí být tvrzený zástupce vyzván; nebude-li ani tak zjednána náprava, musí být řízení o přihlášce pohledávky zastaveno dle § 104 odst. 2 o. s. ř. K případnému odstranění vad přihlášky lze přikročit až po zhojení nedostatku podmínky řízení.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 NSČR 26/2013, ze dne 28.5.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v insolvenční věci dlužníka M.T., bytem ve V., vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. KsBR 45 INS 18333/2011, o přihlášce pohledávky věřitele č. 2, o dovolání věřitele č. 2 LEXICO, a. s., se sídlem v O., zastoupeného Mgr. D.B., advokátkou, se sídlem v O., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. listopadu 2012, č. j. KsBR 45 INS 18333/2011, 1 VSOL 848/2012-P2-13, tak, že usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. listopadu 2012, č. j. KsBR 45 INS 18333/2011, 1 VSOL 848/2012-P2-13, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Usnesením ze dne 11. června 2012, č. j. KsBR 45 INS 18333/2011-P2-3, odmítl Krajský soud v Brně (dále jen „insolvenční soud“) přihlášku pohledávky věřitele č. 2 LEXICO, a. s. [bod I. výroku] a určil, že účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení končí právní mocí usnesení (bod II. výroku).

K odvolání věřitele č. 2 Vrchní soud v Olomouci v záhlaví označeným usnesením potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

Odvolací soud - vycházející z ustanovení § 174 odst. 2, § 176 a § 188 odst. 2 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) - uzavřel (shodně s insolvenčním soudem), že:

- 1/ Přihláška pohledávky věřitele č. 2 z 1. prosince 2011, podaná na předepsaném formuláři prostřednictvím advokátky Mgr. D.B. (dále jen „D. B.“), měla vady, jelikož neobsahovala důvod vzniku přihlašované pohledávky.
- 2/ Vadu přihlášky (popsanou ad 1) neodstranil věřitel č. 2 ani k řádné výzvě insolvenčního správce doručené mu 4. dubna 2012, takže byl důvod přihlášku odmítnout.
- 3/ Insolvenční správce správně vyzval k odstranění vad přihlášky přímo věřitele č. 2, jelikož k přihlášce nebyla připojena plná moc pro D. B. Tu věřitel č. 2 doložil až 10. října 2012; předtím se v (přihláškovém) spisu nacházela (zřejmě omylem založená) pouze procesní plná moc z 11. listopadu 2011, kterou D. B. udělil jiný subjekt. Výzva (ze 4. dubna 2012) přitom obsahovala i požadavek k doložení plné moci pro D. B.

Proti usnesení odvolacího soudu podal věřitel č. 2 dovolání, namítaje, že jsou dány dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (odstavec 2 písm. a/) a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 2 písm. b/) a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel namítá, že nejsou splněny předpoklady pro odmítnutí přihlášky pro vady, jelikož insolvenční správce výzvu k odstranění vad nesprávně adresoval přímo jemu. Dovolatel však byl již v té době zastoupen v insolvenčním řízení advokátkou M. B. na základě procesní plné moci předložené insolvenčnímu soudu se sdělením dovolatele z 19. října 2011.

Poukazuje na to, že kdyby zastoupení takto řádně nedoložil, insolvenční soud by korespondenci nezasílal (dle § 50b odst. 1 a 2 o. s. ř.) jeho právní zástupkyni (což se dělo), ale komunikoval by přímo s ním, nebo by postupoval dle § 43 odst. 1 o. s. ř.

Kdyby plná moc nebyla přílohou podání z 19. října 2011, musel by jej soud o tom vyrozumět a vyzvat jej k doplnění podání. Insolvenční soud tak neučinil a jestliže plná moc skutečně chyběla, nelze její nedoložení přičítat k tíži dovolatele (utvrzovaného v domněnce, že jeho zastoupení bylo řádně prokázáno, konáním insolvenčního soudu).

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2012) se podává z bodu 7., článku II, zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Dovolání v dané věci je bez dalšího přípustné (vzhledem k závěrům obsaženým v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. července 2011, sen. zn. 29 NSČR 35/2009, uveřejněném pod číslem 151/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, které je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže, vydaná v době od 1. ledna 2001 - dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu) podle ustanovení § 239 odst. 3 části věty před středníkem o. s. ř.

Nejvyšší soud se věcí zabýval nejprve v rovině dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 20 odst. 1 insolvenčního zákona ustanovení části první hlavy třetí občanského soudního řádu, která se týká jednání za právnickou osobu, stát a územní samosprávné celky a zastoupení účastníků řízení, platí obdobně pro insolvenční řízení a incidenční spory.

Ustanovení § 174 odst. 2 insolvenčního zákona určuje, že přihláška pohledávky musí kromě obecných náležitostí podání obsahovat důvod vzniku a výši přihlašované pohledávky. Důvodem vzniku přihlašované pohledávky se rozumí uvedení skutečností, na nichž se pohledávka zakládá.

Dle ustanovení § 185 insolvenčního zákona, jestliže v průběhu insolvenčního řízení nastala skutečnost, na základě které se podle tohoto zákona k přihlášce pohledávky nebo k přihlášené pohledávce nepřihlíží, insolvenční soud odmítne přihlášku rozhodnutím, proti kterému je odvolání přípustné a které se doručuje zvláště přihlášenému věřiteli, dlužníku a insolvenčnímu správci; odvolání proti němu může podat jen přihlášený věřitel. Právní mocí takového rozhodnutí účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení končí; o tom insolvenční soud přihlášeného věřitele uvědomí ve výroku rozhodnutí.

Z ustanovení § 188 odst. 2 insolvenčního zákona se podává, že nelze-li přihlášku pohledávky přezkoumat pro její vady nebo neúplnost, vyzve insolvenční správce věřitele, aby ji opravil nebo doplnil do 15 dnů, nestanoví-li lhůtu delší. Současně jej poučí, jak je nutné opravu a doplnění provést. Přihlášky pohledávek, které nebyly včas a řádně doplněny nebo opraveny, předloží insolvenční správce insolvenčnímu soudu k rozhodnutí o tom, že se k přihlášce pohledávky nepřihlíží; o tomto následku musí být věřitel poučen.

Podle ustanovení § 32 odst. 1 o. s. ř. každý, kdo v řízení vystupuje jako zástupce účastníka, popřípadě jako jeho další zástupce, musí své oprávnění doložit již při prvním úkonu, který ve věci učinil.

Dle ustanovení § 103 o. s. ř. kdykoli za řízení přihlíží soud k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení).

Podle ustanovení § 104 odst. 2 o. s. ř. pak platí, že jde-li o nedostatek podmínky řízení, který lze odstranit, učiní soud k tomu vhodná opatření. Přitom zpravidla může pokračovat v řízení, ale nesmí rozhodnout o věci samé. Nezdá-li se nedostatek podmínky řízení odstranit, řízení zastaví.

V této podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení insolvenčního zákona a občanského soudního řádu již v době vydání rozhodnutí o úpadku a do vydání napadeného rozhodnutí nedoznala změn.

Odvolací soud v napadeném usnesení správně vyšel z toho, že ani insolvenční spis ani přihláškový spis dovolatele do vydání usnesení insolvenčního soudu o odmítnutí přihlášky pohledávky dovolatele neobsahoval procesní plnou moc prokazující, že dovolatel je (byl) v řízení zastoupen advokátkou M. B.

Přihláškový spis obsahuje plnou moc, kterou M. B. udělila jiná osoba, a v podání dovolatele z 19. října 2011 (A-7) vypracovaném M. B. je plná moc jako jedna z příloh ohlášena, leč není připojena.

V tom, že insolvenční soud tento nedostatek přehlédl (a s M. B. po určitou dobu komunikoval, ač plnou moc - v rozporu s § 32 odst. 1 o. s. ř. - nedoložila) nelze spatřovat žádnou oporu pro závěr, že uvedený nedostatek tím byl zhojen a nemusí být odstraňován.

Insolvenční správce pak absenci ohlašované (leč nedoložené) procesní plné moci při přezkoumávání dovolatelovy přihlášky správně nepřehlédl. V situaci, kdy přihláška obsahovala vadu (jejíž existenci dovolatel nepopírá) a nebylo současně doloženo oprávnění M. B. jednat za dovolatele, však postup insolvenčního správce [to, že bez dalšího adresoval výzvu k odstranění vad přihlášky a k doložení procesní plné moci dovolateli (nikoli M. B.)] nebyl přílehlavý.

Judikatura Nejvyššího soudu je ustálena v následujících závěrech:

- 1/ Nedostatek podmínky řízení a vada žaloby jsou navzájem nezaměnitelnými pojmy procesního práva, samostatně upravenými, které mají odlišné důsledky a s nimiž se pojí i rozdílné reakce soudu (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 1997, sp. zn. 2 Cdon 1566/96, uveřejněné pod číslem 17/1998 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 17/1998“).
- 2/ Nedostatek podmínky řízení ve smyslu § 103 o. s. ř. není vadou žaloby z hlediska její správnosti či úplnosti a vada žaloby naopak nepředstavuje nedostatek podmínky řízení (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2003, sp. zn. 29 Odo 649/2001, uveřejněné pod číslem 11/2006 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 11/2006“).

Pro poměry upravené zákonem č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, pak Nejvyšší soud závěry formulované v R 17/1998 a R 11/2006 ve vztahu k žalobě promítl do procesu přihlašování pohledávek (do konkursu) v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2001, sp. zn. 32 Cdo 544/99, uveřejněném pod číslem 29/2002 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek. Tam na dané téma shrnul, že:

Nedostatek podmínky řízení a vada přihlášky jsou navzájem nezaměnitelnými pojmy procesního práva, samostatně upravenými, které mají odlišné důsledky a s nimiž se pojí i rozdílné reakce soudu. Nedostatek podmínky řízení není vadou přihlášky z hlediska její správnosti či úplnosti a taková vada přihlášky naopak nepředstavuje nedostatek podmínky řízení.

V usnesení ze dne 29. srpna 2002, sp. zn. 29 Odo 733/2001, uveřejněném pod číslem 30/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud též ozřejmil, že nedostatek procesní plné moci je nedostatkem podmínky řízení, který lze odstranit (§ 104 odst. 2 o. s. ř.), přičemž opatřením soudu k odstranění nedostatku průkazu zastoupení je zpravidla výzva tomu, kdo vystupuje jako zmocněnec, popřípadě účastníku, aby ve stanovené lhůtě předložil písemnou plnou moc, nebo aby k udělení plné moci došlo ústně do protokolu; to platí jak v případě, že plná moc nebyla v řízení doložena vůbec, tak v případě, že byla předložena s takovými nedostatky, pro které ji nelze považovat za platnou.

Tamtéž se Nejvyšší soud přihlásil k závěrům formulovaným v usnesení ze dne 27. listopadu 2001, sp. zn. 29 Cdo 2352/2000, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 3, ročník 2002, pod číslem 60, v němž vyložil, že je-li žaloba nebo jiný návrh na zahájení řízení podepsána pouze tvrzeným zástupcem účastníka na základě plné moci, který ani přes opatření soudu dle § 104 odst. 2 věty první o. s. ř. toto zastoupení nedoložil, soud řízení zastaví dle § 104 odst. 2 věty třetí o. s. ř. Je tomu tak proto, že bez průkazu zastoupení nelze připustit, aby údajný zmocněnec vykonával v řízení práva osoby, která (dovedeno do důsledku) ani nemusí vědět, že někdo zneužil jejího jména. Jinak řečeno, soud zastaví řízení proto, že není prokázáno, že ten, jehož jménem údajný zmocněnec jednal, žalobu vůbec podal.

Nejvyšší soud předesílá, že již v důvodech usnesení ze dne 29. dubna 2010, sen. zn. 29 NSČR 30/2009, uveřejněného pod číslem 14/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, zdůraznil, že pro insolvenční řízení nelze bez dalšího (automaticky) přejímat judikatorní závěry ustavené při výkladu zákona o konkursu a vyrovnání [a to především proto, že insolvenční zákon obsahuje poměrně podrobná procesní pravidla, jež je třeba vnímat v jejich komplexnosti a jejichž pojetí ne vždy (a to zpravidla záměrně) odpovídá tomu, jak bylo v obdobné procesní situaci postupováno za účinnosti zákona o konkursu a vyrovnání]. To nicméně neplatí pro závěry, jež se týkají vztahu podmínky řízení a vady přihlášky, zvláště za situace, kdy ustanovení § 20 odst. 1 insolvenčního zákona předpokládá pro insolvenční řízení obdobné (nikoli tedy jen přiměřené) použití ustanovení části první hlavy třetí občanského soudního řádu o zastoupení účastníků řízení.

V dané věci byla přihláška pohledávky podepsána pouze tvrzeným zástupcem věřitele č. 2 na základě procesní plné moci (M. B.), aniž bylo zastoupení řádně doloženo (procesní plná moc nebyla připojena), takže byl na místě postup podle § 104 odst. 2 o. s. ř. (výzva údajnému zmocněnci k doložení zastoupení). Kdyby ani tak nebyla zjednána náprava, muselo by být řízení o přihlášce pohledávky zastaveno dle § 104 odst. 2 o. s. ř. Výzva k odstraňování vad přihlášky byla na místě až po zhojení popsání nedostatku podmínky řízení.

Lze shrnout, že je-li přihláška pohledávky do insolvenčního řízení podepsána pouze tvrzeným zástupcem věřitele na základě procesní plné moci, která nebyla doložena, jde o odstranitelný nedostatek podmínky řízení, k jehož nápravě (předložení procesní plné moci) musí být tvrzený zástupce vyzván; nebude-li ani tak zjednána náprava, musí být řízení o přihlášce pohledávky zastaveno dle § 104 odst. 2 o. s. ř. K případnému odstranění vad přihlášky lze přikročit až po zhojení nedostatku podmínky řízení.

Postup insolvenčního správce v této věci výše formulovaným zásadám neodpovídal a odvolací soud pochybil, měl-li jej za správný. Dovolání je tudíž důvodné, když právní posouzení věci odvolacím soudem neobstojí.

Ohledně dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř. neuplatňuje dovolatel jiné výhrady než ty, s nimiž se Nejvyšší soud vypořádal (jako s důvodnými) již v rovině právního posouzení věci.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.).

Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud (soud prvního stupně) závazný.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)